

คำสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนปรากฏในเซียมซี ศาลเจ้าแสงธรรม จังหวัดภูเก็ต

The Chinese Cultural Symbolic Words in Chinese Fortune Leaflets of Sangtham Shrine, Phuket

นายวรกร อังศุมาลี¹

¹สาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
โทรศัพท์ ๐๘๕-๘๘๔-๓-๑๔๗ อีเมล hongdekun@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้เลือกเก็บข้อมูลเซียมซีฉบับภาษาจีนจากศาลเจ้าแสงธรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
ทฤษฎีคำสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีน พบว่าเซียมซีฉบับศาลเจ้าแสงธรรม จังหวัดภูเก็ต มีการใช้คำสัญลักษณ์ 17 รายการ
ซึ่งคำสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ส่วนใหญ่มักเป็นคำสัญลักษณ์ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เนื่องจากพัฒนาการของเซียมซี
มีที่มาจากการทำนายดินฟ้าอากาศ ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของสังคมมนุษย์ในยุคโบราณ ต่อมาได้นำลักษณะของดินฟ้า
อากาศมาเข้ารหัสเพื่อสื่อสารถึงสภาพคำทำนาย โดยการใช้คำสัญลักษณ์ในเซียมซีถือเป็นกลวิธีหนึ่งที่ใช้ในการสื่อสาร
ความหมายตามแบบทฤษฎีสัญญาวิทยา โดยมีกระบวนการตั้งแต่การเลือกใช้สัญลักษณ์ การเข้ารหัส และการตีความ ผ่าน
สำนวนโวหารภาพพจน์ที่เซียมซีที่ผู้ขอรับคำทำนายได้เสี่ยงทาย ดังนั้นการตีความเซียมซีจำเป็นต้องอาศัยความรู้
ด้านสัญวิทยา และภาษาศาสตร์เพื่อถอดความคำทำนายนั้นๆ

คำสำคัญ: คำสัญลักษณ์ เซียมซี ศาลเจ้าแสงธรรมจังหวัดภูเก็ต

Abstract

This study found that Sangtham Shrine's Chinese fortune leaflet used 17 symbolic words which most of the symbol is natural phenomena symbols. Due to the the Chinese fortune leaflets are evaluated by the weather forecasting which is the dominant feature of human society in ancient times. By human cultural evolution the weather characteristics were encoded to communicate the predicted condition. By using words in the Chinese Fortune Leaflet, it is a way for communicating semantics according to the theory of semantics with a process ranging from the use of symbols, encoding and interpretation through rhetoric expressions to the images that the applicants have predicted Therefore, the interpretation of the Fortune Leaflet requires knowledge of semiotics and linguistics to paraphrase that prophecy.

Keyword: Symbolic Words, Chinese Fortune Leaflets, Phuket Sangtham Shrine

1. บทนำ

ภูเก็ต เป็นจังหวัดที่มีชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวจีนฮกเกี้ยน ดังนั้นวัฒนธรรมท้องถิ่นภูเก็ตจึงยึดโยงกับวัฒนธรรมจีนฮกเกี้ยนเป็นสำคัญ ดังปรากฏให้เห็นในงานเทศกาลต่างๆ เช่น ประเพณีพื๊ดต่อ ประเพณีถือศีลกินผัก เป็นต้น โดยมีศาลเจ้าเป็นศูนย์กลางของการประกอบพิธีกรรม ศาลเจ้านอกจากจะเป็นศูนย์กลางประกอบพิธีกรรมตามคติความเชื่อแล้ว ยังเป็นพื้นที่ที่เก็บรักษาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมต่างๆ เช่น สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม และภาษา

การเสียมเซียมซีเป็นหนึ่งในศาสตร์การทำนายพยากรณ์โบราณของจีน เพื่อให้การเสี่ยงทายทำนายศักดิ์สิทธิ์ พิธีกรรมเสียมเซียมซีจึงใช้การตีความบทกลอนภาษาจีนเป็นหลัก ดังนั้นความหมายหรือคำทำนายของเสียมเซียมซีจึงอาศัยสัญลักษณ์ทางภาษาเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้ารหัสทางสัญลักษณ์ ตามวิธีทางสัญวิทยา เสียมซีจะเป็นเสียมซีได้นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการรับรู้ของผู้เสียมเซียมซี และความรู้รอบตัวของผู้ตีความความตามคำทำนาย หรือผู้เสียมเซียมซีเอง

2. วัตถุประสงค์

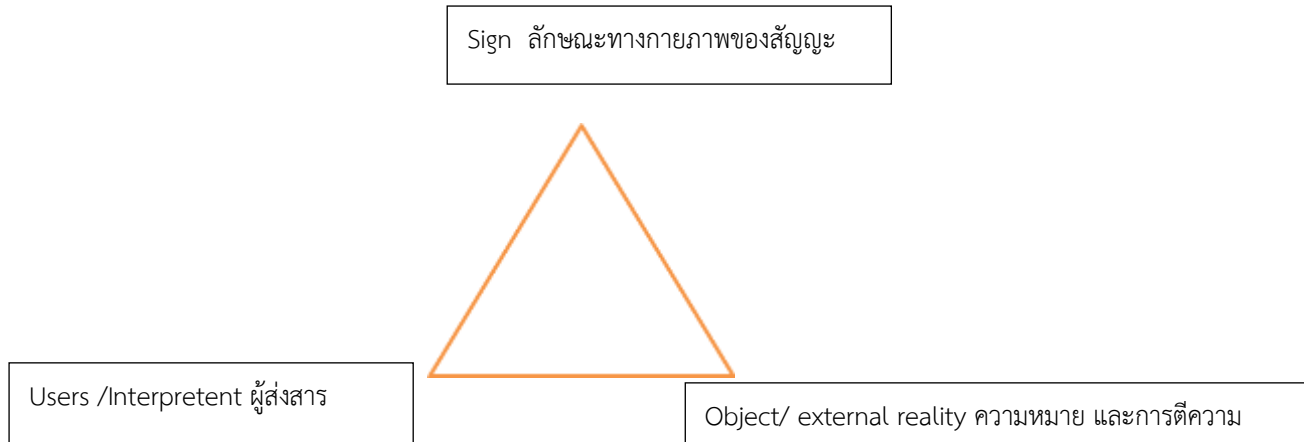
เพื่อศึกษาคำสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในเสียมซีศาลเจ้าแสงธรรม จังหวัดภูเก็ต และศึกษาความหมายของคำสัญลักษณ์ และการสื่อความหมายในคำทำนายดวงชะตา ตลอดจนได้ศึกษาแนวคิด ความเชื่อทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในเสียมซี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยโดยเลือกเสียมซีฉบับภาษาจีนของศาลเจ้าแสงธรรม จังหวัดภูเก็ตทั้งสิ้น 60 ฉบับ ซึ่งเป็นเสียมซีชุดเดียวกันกับเสียมซีชุดกวนอิมที่แพร่หลาย เป็นที่นิยมและพบเห็นได้ทั่วไปตามศาลเจ้าต่างๆ ในมณฑลฮกเกี้ยน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีจำนวน 60 – 61 ฉบับ โดยวิธีสำรวจคำสัญลักษณ์ที่ปรากฏในเสียมซีฉบับดังกล่าว โดยใช้พจนานุกรม คำสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนฉบับ W. Eberhard เป็นเกณฑ์ และใช้ทฤษฎีทางสัญวิทยาวิเคราะห์เนื้อหา และความหมายของคำสัญลักษณ์แต่ละคำ

3.1 ทฤษฎีทางสัญวิทยา (Semiology)

ทฤษฎีพื้นฐานทางสัญศาสตร์ เป็นแนวคิดของของเฟอร์ดินาน เดอ โซร์ซูร์ ผู้เป็นบิดาทางภาษาศาสตร์สมัยใหม่ ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการศึกษาทางสัญวิทยา ไว้ว่า สัญวิทยาเป็นศาสตร์ที่ศึกษาชีวิตของสัญลักษณ์ เป็นการตรวจสอบว่าสัญลักษณ์นั้นถูกสร้างขึ้นมาได้อย่างไร และมีกฎเกณฑ์ใดบ้างที่ควบคุมสัญลักษณ์เหล่านั้น และมีโครงสร้างใดที่กำหนดความหมายของสัญลักษณ์เหล่านั้น ได้สรุปคุณสมบัติของสัญลักษณ์ว่าต้องมีครบทั้งสามด้าน คือ มีลักษณะทางกายภาพ มีเจตนาในการสื่อความหมายของผู้ส่งสาร และมีความหมายมากกว่าตัวของสัญลักษณ์นั่นเอง จากองค์ประกอบต่างๆข้างต้น ชาร์ล เพียร์ส (Charles Peirce, 1935) ได้เสนอระบบความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์ได้ตามแผนภาพดังนี้

จากความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถอธิบายปรากฏการณ์ของสัญลักษณ์ได้ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- (1) icon เป็นสัญลักษณ์ที่มีลักษณะคล้ายหรือใกล้เคียงกับวัตถุจริงมากที่สุด
- (2) index เป็นสัญลักษณ์ที่นำเอาลักษณะเด่น และเกี่ยวข้องกับวัตถุจริง
- (3) symbol เป็นสัญลักษณ์ที่ไม่มีลักษณะใดเลยที่เกี่ยวพันหรือเชื่อมโยงกับวัตถุจริง แต่ต้องอาศัยการตีความ หรือการอธิบายถึงสัญลักษณ์นั้นว่าต้องการสื่อความหมายถึงสิ่งใด หรือมีวัตถุประสงค์อย่างไร

3.2 ทฤษฎีคำสัญลักษณ์ในภาษาจีน

คำสัญลักษณ์ คือ คำที่นำลักษณะเด่นของคำศัพท์ที่มีความหมายอยู่เดิมมาแสดงความหมายของคำนามที่เป็นนามธรรม หรือกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า คำสัญลักษณ์เป็นคำที่ผ่านการใช้ลักษณะเด่นของสิ่งของที่อยู่ในภาวะวิสัยมาเข้ารหัสเพื่อใช้อธิบายความคิด หรืออัตวิสัยสำหรับคำสัญลักษณ์ในภาษาจีน เกิดขึ้นกับและผูกพันกับวิวัฒนาการของประวัติศาสตร์วัฒนธรรมจีน ลักษณะเด่นของคำสัญลักษณ์ในภาษาจีนจะใช้กลวิธีอุปมา หรือกลวิธีคำพ้องเสียง มาเข้ารหัสเพื่อบอกความหมายของสัญลักษณ์นั้น

4. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

4.1 คำสัญลักษณ์ที่พบในเซียมซีศาลเจ้าแสงธรรม จังหวัดภูเก็ต

จากการรวบรวมสังเคราะห์ข้อมูลเซียมซีของศาลเจ้าแสงธรรม จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีสัญญาวิทยา และพจนานุกรมคำสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนฉบับ W. Eberhard เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคำสัญลักษณ์ที่ปรากฏในเซียมซีภาษาจีนของศาลเจ้าแสงธรรม จังหวัดภูเก็ตจำนวนทั้งสิ้น 60 ฉบับ พบว่ามีคำสัญลักษณ์ที่พบในเซียมซีทั้งสิ้น 17 คำ โดยเรียงตามความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 月 (ดวงจันทร์) 云(เมฆ) 风(ลม) 山(ภูเขา) 花(ดอกไม้) 龙(มังกร) 春(ฤดูใบไม้ผลิ) 日(ดวงอาทิตย์) 虎(เสือ) 犬(สุนัข) 鸡(ไก่) 中秋(เทศกาลไหว้พระจันทร์) 船 (舟) (เรือ) 金 (ทอง) โดยมีเซียมซีที่ปรากฏคำสัญลักษณ์เหล่านี้ ดังตารางต่อไปนี้

ลำดับ	คำสัญลักษณ์	ความหมายภาษาไทย	ความหมายของสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนที่ใช้ในการตีความเซียมซี	จำนวนที่ปรากฏในเซียมซี (ฉบับ)

1	月	ดวงจันทร์	ความหวัง	10
2	云	เมฆ	อุปสรรค	10
3	风	ลม	อุปสรรค	9
4	山	ภูเขา	ความลึกลับ ความอันตราย	7
5	花	ดอกไม้	ความสำเร็จ	6
6	龙	มังกร	อำนาจ	6
7	春	ฤดูใบไม้ผลิ	ความสุข	3
8	日	ดวงอาทิตย์	ความหวัง	3
10	虎	เสือ	อำนาจ	3
11	犬	สุนัข	ความขัดแย้ง	3
12	鸡	ไก่	ความขัดแย้ง	3
13	船, 舟	เรือ	การเดินทาง หน้าที่การงาน	3
14	中秋	เทศกาลไหว้ พระจันทร์	ความอุดมสมบูรณ์	2
15	金	ทอง	ความร่ำรวย ความสำเร็จ	2
16	牡丹	ดอกโบตั๋น	ความร่ำรวย	1
17	柳	ต้นหลิว	โอกาส	1

4.2 คำสัญลักษณ์สำคัญที่พบในเชียมซีศาลเจ้าแสงธรรม จังหวัดภูเก็ต และการสื่อความหมายในคำทำนายดวงชะตา

ปกติผู้ที่เลี้ยงเชียมซีมักมีเรื่องราวที่นิยมสอบถามดวงชะตาในประเด็นต่างๆ เช่น หน้าที่การงาน ความรักหรือชีวิตครอบครัว โชคลาภวาสนา และโรคภัยไข้เจ็บ เชียมซีบางชุดยังมีคำทำนายเรื่องคติความอีกด้วย สำหรับเชียมซีศาลเจ้าแสงธรรมจังหวัดภูเก็ต มีคำทำนายครอบคลุม 4 ด้าน คือ ครอบครัว หน้าที่การงาน ความรัก และโรคภัยไข้เจ็บ โดยผลคำทำนายจะผูกพันกับคำสัญลักษณ์ที่ปรากฏในเชียมซี

สำหรับคำสัญลักษณ์ที่ปรากฏในเชียมซีศาลเจ้าแสงธรรม จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยพบว่าคำสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะคำสัญลักษณ์ประเภทปรากฏการณ์ธรรมชาติ สภาพอากาศและฤดูกาล มีความสัมพันธ์ที่สำคัญต่อการสื่อความหมายในคำทำนายดวงชะตา ดังนี้

(1) ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ สัญลักษณ์แทนความหวัง การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี

ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ เป็นสิ่งที่มนุษย์รู้จักเป็นอย่างดี ดวงอาทิตย์ส่องถึงแสงสว่างที่เจิดจ้า เวลากลางวันหรือพลังงานในธรรมชาติ ส่วนดวงจันทร์ส่องถึงแสงสว่างในยามค่ำคืน คำสัญลักษณ์ดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์ที่ปรากฏในเชียมซีมีความสัมพันธ์ทางความหมายกับคำทำนายในรูปแบบ index โดยใช้ลักษณะ และคุณสมบัติเด่นของดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์ คือ แสงสว่างมาสื่อสัญลักษณ์ ซึ่งทั่วไปแสงสว่างเป็นนัยแห่งความหวัง หรือความที่ปรารถนา นอกจากนี้ดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์ยังสื่อถึงความเปลี่ยนแปลงของช่วงเวลากลางวัน และกลางคืนอีกด้วย สำหรับตัวอย่างเชียมซีภาษาจีนศาลเจ้าแสงธรรม ที่มีดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์ที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น

ตัวอย่างที่ 1

เชียมซีฉบับนี้มีการใช้สัญลักษณ์ดวงอาทิตย์สื่อถึงความหวัง โดยมีการใช้บริบทของคุณศัพท์คือ แดงฉาน ขยายความหมายของสัญลักษณ์ของดวงอาทิตย์ โดยใช้ประสบการณ์ในการรับรู้ของมนุษย์ (Cognitive Experience) เกี่ยวกับปรากฏการณ์บนท้องฟ้า สื่อถึงความหวัง หรือสิ่งที่ผู้เสี่ยงเซียมซีต้องการคำตอบ โดยความหมายรวมเชียมซีฉบับนี้เป็นเชียมซีใบที่ดี

ตัวอย่างที่ 2

เชียมซีฉบับนี้มีการใช้สัญลักษณ์ดวงจันทร์สื่อถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีบริบทของการใช้สัญลักษณ์ดวงจันทร์สื่อถึงปัญหา และอุปสรรคกำลังจะคลี่คลาย ทั้งนี้ใช้ประสบการณ์ในการรับรู้ของมนุษย์ (Cognitive Experience) เกี่ยวกับปรากฏการณ์บนท้องฟ้า สื่อถึงสภาพที่ปัญหาหรืออุปสรรคที่ผู้ทำนายต้องการคำตอบ โดยความหมายเชียมซีฉบับนี้เป็นเชียมซีใบที่ดี

(2) ฤดูใบไม้ผลิ และเทศกาลไหว้พระจันทร์ สัญลักษณ์แทนความสุข ความสำเร็จ ความสมหวัง

ฤดูใบไม้ผลิ ถือเป็นฤดูกาลเริ่มต้นของสิ่งมีชีวิตทั้งหมด เป็นฤดูที่สำคัญสำหรับสังคมเกษตร โดยเทศกาลตรุษจีน ถือเป็นเทศกาลเพื่อเฉลิมฉลองการมาถึงของฤดูใบไม้ผลิ ดังนั้นสัญลักษณ์ของฤดูใบไม้ผลิ คือ การเริ่มต้นความสุข ส่วนเทศกาลไหว้พระจันทร์ เป็นการเฉลิมฉลองกลางฤดูใบไม้ร่วง ซึ่งถือเป็นเทศกาลเก็บเกี่ยวของเกษตรกร เป็นเทศกาลที่สื่อถึงนัยยะของความสามัคคีกลมเกลียว ดังนั้นสัญลักษณ์ของเทศกาลไหว้พระจันทร์ คือ ความสมบูรณ์ ความสำเร็จ คำสัญลักษณ์ฤดูใบไม้ผลิ และเทศกาลไหว้พระจันทร์ที่ปรากฏในเชียมซีมีความสัมพันธ์ทางความหมายกับคำทำนายในรูปแบบ index โดยใช้ลักษณะ และคุณสมบัติเด่นของฤดูกาล ตัวอย่างเชียมซีที่พบเช่น

ตัวอย่างที่ 3

ศาลเจ้าแสงธรรม (เต่งกงต๋อง) 堂光定 เชื่อมปี ๑/๕ ถนนพังงา จ.ภูเก็ต ใบที่ ๕๐

สี่เกาส์คู่ชิงพวงมาลัย 球勝琴琴交拜

เวลาที่ถึงวันครบรอบปี ๑๐๐ ปีของวัดบ้านทรายทอง... (text continues with details of the temple's history and the significance of the 100th anniversary)

甲寅(第五十一籤)

于今此景正當時 看欲吐春花 若能遇得春 便洗清吉脫塵埃

เชื่อมซัดบับนี้มีการใช้สัญลักษณ์ฤดูใบไม้ผลิ สื่อถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีบริบทของการใช้สัญลักษณ์ดอกไม้ สื่อถึงความสมบูรณ์สวยงามสดใส ทั้งนี้ใช้ประสบการณ์ในการรับรู้ของมนุษย์ (Cognitive Experience) เกี่ยวกับสภาพฤดูกาล สื่อถึงสภาพที่ปัญหากำลังคลี่คลาย โดยความหมายรวมเชื่อมซัดบับนี้เป็นเชื่อมซัดบับที่ดี ตัวอย่างที่ 4

ศาลเจ้าแสงธรรม (เต่งกงต๋อง) 堂光定 เชื่อมปี ๑/๕ ถนนพังงา จ.ภูเก็ต ใบที่ ๓๐

สามโปก๋ท้อยกาม ลงไปทะเลตะวันตก 洋西下盤太保三

เช่นเดินเรือลมดีไม่มีคลื่น หน้าแล้งสิ้นเดือนพฤษภาคม... (text continues with details of the temple's history and the significance of the 100th anniversary)

甲午(第卅一籤)

風恬浪靜可行船 恰是中秋月一輪 凡事不須多憂慮 福祿自有慶家門

เชื่อมซัดบับนี้มีการใช้สัญลักษณ์เทศกาลไหว้พระจันทร์สื่อถึงโอกาสของความสำเร็จ โดยมีบริบทของการใช้สัญลักษณ์การเดินทางเรือในสภาพอากาศที่ลมสงบสื่อถึงความเหมาะสมในการดำเนินกิจการงานต่างๆ ทั้งนี้ใช้ประสบการณ์ในการรับรู้ของมนุษย์ (Cognitive Experience) เกี่ยวกับการเดินทางเรือ สื่อถึงโอกาสได้มาถึงแล้วเข้าทำนองน้ำขึ้นให้รับตักในภาษาไทย โดยความหมายเชื่อมซัดบับนี้เป็นเชื่อมซัดบับที่ดี

(3) เมฆ ลม สัญลักษณ์แสดงถึงอุปสรรค ความยุ่งยาก

เมฆ และลม เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่คุ้นเคย เดิมทีเมฆ และลม สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ ทาง การเกษตร ต่อมาเมื่อมีมนุษย์เริ่มการเดินทาง เมฆ และลม กลับสื่อถึงอุปสรรคในการเดินทาง ลมพายุ คือ สิ่งอันตราย ส่วนเมฆนั้นจะเป็นอุปสรรคในการดูดาวของนักเดินเรือ คำสัญลักษณ์เมฆ และลมปรากฏในเชื่อมซัดบับความสัมพันธ์ทาง ความหมายกับคำทำนายในรูปแบบ index โดยใช้ลักษณะ และคุณสมบัติเด่นของเมฆ และลม ตัวอย่างเชื่อมซัดบับที่พบ เช่น

ตัวอย่างที่ 5

เซียมซีฉบับนี้มีการใช้สัญลักษณ์เมฆสื่อถึงอุปสรรค และปัญหา โดยมีบริบทของการใช้สัญลักษณ์ดวงจันทร์ถูกบดบังด้วยเมฆ สื่อถึงปัญหาที่ยังไม่ได้คลี่คลาย ทั้งนี้ใช้ประสบการณ์ในการรับรู้ของมนุษย์ (Cognitive Experience) เกี่ยวกับปรากฏการณ์บนท้องฟ้า สื่อถึงสภาพที่ปัญหาหรืออุปสรรคที่ผู้ทำนายต้องการคำตอบ โดยความหมายเซียมซีฉบับนี้เป็นเซียมซีใบที่ไม่ดี
ตัวอย่างที่ 6

เซียมซีฉบับนี้มีการใช้สัญลักษณ์ที่ส่งสื่อถึงโอกาสของความสำเร็จ โดยมีบริบทของการใช้สัญลักษณ์การเดินเรือ ในสภาพอากาศที่ลมสงบสื่อถึงความเหมาะสมในการดำเนินกิจการงานต่างๆ ทั้งนี้ใช้ประสบการณ์ในการรับรู้ของมนุษย์ (Cognitive Experience) เกี่ยวกับการเดินเรือ สื่อถึงเป็นโอกาสที่ดีที่จะได้ดำเนินการใดๆ โดยความหมายรวมเซียมซีฉบับนี้เป็นเซียมซีใบที่ดี

(4) เสือ มังกร สัญลักษณ์สื่อถึงอำนาจ

เสือ เป็นเจ้าแห่งสัตว์ป่า ส่วนมังกร คือ สัตว์ในเทพนิยายของจีน สัตว์ทั้งสองชนิดถือเป็นสัญลักษณ์อำนาจแห่งฟ้าดิน จะสังเกตได้ว่าสัญลักษณ์มงคล สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือเครื่องใช้ของกษัตริย์ในสมัยโบราณ นอกจากนี้ในศาสตร์ฮวงจุ้ยของจีน เสือขวยยังเป็นสัตว์ประจำทิศตะวันตก และมังกรเขียวเป็นสัตว์ประจำทิศตะวันออกอีกด้วย สัญลักษณ์และลมหที่ปรากฏในเซียมซีมีความสัมพันธ์ทางความหมายกับคำทำนายในรูปแบบ symbol โดยใช้ลักษณะ และคุณสมบัติเสือ และมังกร สำหรับตัวอย่างเซียมซีที่พบคำสัญลักษณ์ดังกล่าว เช่น
ตัวอย่างที่ 7

เซียมซีฉบับนี้มีการใช้สัญลักษณ์มังกร และเสือสื่อถึงการแข่งขันของสองอำนาจ เนื่องจากทั้งสองต่างเป็นเจ้าแห่งสัตว์ โดยมีบริบทของการใช้สัญลักษณ์ที่เปลี่ยนเป็นเหล็กสื่อถึงสิ่งที่มีค่าก็จะกลับลดค่าลง แสดงให้เห็นถึงอุปสรรคในการทำงาน และความรัก โดยความหมายรวมเซียมซีฉบับนี้เป็นเซียมซีใบที่ไม่ดี
ตัวอย่างที่ 8

เซียมซีฉบับนี้มีการใช้สัญลักษณ์มังกร สื่อถึงความสำเร็จ โดยมีบริบทของการใช้สัญลักษณ์ที่เป็นสัตว์ที่มีรูปร่างคล้ายมังกร โดยบริบทใช้ภาพพจน์ว่างูที่ผ่านการเดินทางในป่าลึก หรืออุปสรรคที่เคียดกรำ ก็สามารถกลายเป็นมังกรได้ สื่อถึงความอดทน ความพยายามจะนำพาไปสู่ความสำเร็จ โดยความหมายรวมเซียมซีฉบับนี้เป็นเซียมซีใบที่ดี
(5) ดอกไม้ ดอกโบตั๋น สัญลักษณ์แห่งความสำเร็จ การสมรสแต่งงาน และการมีบุตร

ดอกไม้ เป็นความมงคลของต้นไม้ ความสวยงามตามธรรมชาติ ในแนวคิดทางภาษาศาสตร์สากล ดอกไม้มักใช้สื่อถึงสัญลักษณ์ของสตรี และใช้ในการอุปมาอุปไมยความงามของเพศหญิง แต่ในภาษาจีนนอกจากจะสื่อถึงความงามแล้วยังมีความหมายถึงความสำเร็จ ความร่ำรวย การสมรสแต่งงาน และการมีบุตร โดยเฉพาะดอกโบตั๋นที่ถือกันว่าเป็นดอกไม้ประจำชาติจีน สำหรับสัญลักษณ์ดอกไม้ และดอกโบตั๋นที่ปรากฏในเซียมซีมีความสัมพันธ์ทางความหมายกับคำทำนายในรูปแบบ symbol โดยใช้ลักษณะ และคุณสมบัติ ตัวอย่างเซียมซีที่พบ เช่น

ตัวอย่างที่ 9

เชียมซีฉบับนี้มีการใช้สัญลักษณ์ดอกไม้ สื่อถึงความสำเร็จ โดยมีบริบทของการใช้คำกริยาผลิดอกออกผล สื่อถึงผลจากความพยายามทำให้เกิดความสำเร็จ ทั้งนี้ใช้ประสบการณ์ในการรับรู้ของมนุษย์ (Cognitive Experience) เกี่ยวกับสภาพธรรมชาติการเจริญเติบโตของต้นไม้ สื่อถึงสภาพความสุขสมบูรณ์ การได้รับผลตอบแทนที่ดีจากความพยายาม โดยความหมายรวมเชียมซีฉบับนี้เป็นเชียมซีใบที่ดี ตัวอย่างที่ 10

เชียมซีฉบับนี้มีการใช้สัญลักษณ์ดอกไม้ สื่อถึงความสำเร็จ โดยมีบริบทของการใช้คำกริยาผลิดอกออกผล สื่อถึงผลจากความพยายามทำให้เกิดความสำเร็จ และใช้กริยาแห่งเหี่ยวครั่งหนึ่ง สื่อถึงความพยายามนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร หรือไม่เป็นไปตามที่ตั้งความหวังไว้ ทั้งนี้ความหมายรวมเชียมซีฉบับนี้เป็นเชียมซีใบที่ไม่ดี

จากตัวอย่างทั้ง 10 ตัวอย่าง แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำสัญลักษณ์และบริบทในกลอนเชียมซี โดยการปรากฏของแต่ละสัญลักษณ์สามารถตีความได้ถึงสภาพปัญหา หรืออุปสรรค ตลอดจนคำถามของผู้ที่เสี่ยงทาย จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมตามทฤษฎีของภาษาศาสตร์ ผู้วิจัยพบว่าคำสัญลักษณ์ในเชียมซี ต้องอาศัยบริบทจากคำสัญลักษณ์อื่น หรือถ้อยคำอื่นๆ เพื่อสื่อความหมายรวมของเชียมซีฉบับนั้นๆ เช่น คำสัญลักษณ์ที่มีความหมายเหมือนกัน เช่น เสือ มังกร หากปรากฏพร้อมกันหมายถึงความขัดแย้ง หรือคำกริยาที่ส่งผลของคำสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น ดอกไม้ผลิดอก ดอกไม้ร่วงโรย ลมสงบ ตะวันฉาน เป็นต้น คำกริยาเหล่านี้จะส่งผลให้ความหมายคำสัญลักษณ์เปลี่ยนไป ซึ่งอาจจะเปลี่ยนไปในแง่บวก หรือแง่ลบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคำกริยา

นอกจากการวิเคราะห์คำสัญลักษณ์ที่ปรากฏในเชียมซีพบว่า คำสัญลักษณ์ที่พบส่วนใหญ่เป็น คำสัญลักษณ์ที่มีที่มาจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ทั้งนี้เนื่องจากที่มาของศาสตร์การทำนายเชียมซี ที่มีพัฒนามาจากคัมภีร์อี้จิง ซึ่งเป็น

คัมภีร์พื้นฐานของศาสตร์การทำนายดวงชะตาของจีน ซึ่งในอดีตจะแบบประเภทคำทำนายออกเป็นสองชนิด คือ ชนิดหยิน และชนิดหยาง โดยมีคู่ปฏิกริยาหยินหยาง ดังตารางต่อไปนี้

阳 爻 ปฏิกริยา หยาง	阴 爻 ปฏิกริยา หยิน
乾 - 天 ฟ้า	坤 - 地 ดิน
兑 - 泽 แหล่งน้ำ	艮 - 山 ภูเขา
离 - 火 ไฟ	坎 - 水 น้ำ
震 - 雷 สายฟ้า	巽 - 风 ลม

ดังนั้นคำสัญลักษณ์ที่ปรากฏในเซียมซี จึงมีร่องรอยของคำที่เกี่ยวข้อง ปฏิกริยาอี่จึง ซึ่งส่วนใหญ่ในอดีตการทำนายส่วนใหญ่ใช้ในการพยากรณ์อากาศเพื่อการเพาะปลูก หรือทำการเกษตร

5. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ยังเป็นการศึกษาเพียงเฉพาะพื้นที่ ทำให้ตัวอย่างที่ได้มีจำนวนน้อย หากต้องการศึกษาเพิ่มเติมอาจจะต้องรวบรวมเซียมซีทั้งจังหวัด หรือใช้ทฤษฎีอื่นในการวิเคราะห์เช่นทฤษฎีอุปลักษณ์ หรือทฤษฎีนิรุกติศาสตร์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของงานวิจัยให้มากขึ้น

6. บรรณานุกรม

- จินตนา ฉันทานวิวัฒน์. (2542). ภาษาเซียมซี Chiemsee: The Poem of Prophecy. วารสารอักษรศาสตร์ 28 (กันยายน 2542): 125 – 150.
- Charles Pierce. (1935). *Collected Papers*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Changpei Luo. (1975). *Language and Culture*. Beijing: Peking University.
- Guoping Lin. (2003). *The Origin of Hokkienese Folks*. Xiamen. Fujian People Press.
- Huaxin Huang and Zongming Chen. (2016). *Introduction to Semiotic*. Shanghai: Dongfang Press.
- Jinfu Guo. (2009). *Chinese and Chinese Traditional Culture*. Beijing: Commercial Press.
- Jingguo Cheng. (2003). *Temple Fortune Leaflet and Fengshui*. Religion Studies, 61-73.
- Jingyu Chang. (2009). *Chinese Cultural Semantics*. Beijing: Peking University Press.
- Lakoff and Johnson. (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press.
- Mingyu Wang. (2006). *Linguistic Semiotic*. Beijing: Higher Education Press.
- Saussure, Ferdinand de. (1981). *Course in General Linguistics*. London: Collins.
- Wangdao Chen. (2006). *Rhetoric Studies*. Shanghai: Shanghai Century Press.
- Warakorn Angsumalee. (2012). *A Study of Language and Culture in Thailand’s Chinese Leaflet*. Kunming: Yunnan University.
- Wenqi Yao. (2006). *Mazu Leaflet in Hokkien and Taiwan*. Journal of Research, (3), 67-75.
- Wolfram Eberhard. (1986). *A Dictionary of Chinese Symbols: Hidden Symbols in Chinese Life and Thought*. London: Routledge.

ประวัติผู้วิจัย

1. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล

นายวรารกร อังคมาลี

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์

วัน เดือน ปี เกิด

๗ มกราคม ๒๕๒๘

ที่อยู่ปัจจุบัน

๑๔๖ ถนนกลาง ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

๘๓๐๐๐

เบอร์โทรศัพท์

เบอร์โทรสาร

เบอร์โทรศัพท์มือถือ

๐๘๕-๘๙๔-๓-๑๔๗

2. ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. ที่จบ	วุฒิการศึกษา	สาขาวิชา	สถาบันที่จบ
๒๕๕๐	ศศ.บ.(เกียรตินิยม อันดับหนึ่ง)	ภาษาจีน	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๒๕๕๕	M.A.	Linguistics and Applied Linguistics	Yunnan University, China

3. ประวัติการทำงาน

ช่วงปี พ.ศ.	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
๒๕๕๐ – ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร	คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
๒๕๕๕ – ๒๕๕๘	ประธานสาขาวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร	คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

4. ผลงานด้านการวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

คำสัญญาทางวัฒนธรรมจีนปรากฏในเซียมซี ศาลเจ้าแสงธรรม จังหวัดภูเก็ต

A Study of Conceptual Metaphors in Modern Buddhism Discourse: A Case Study of Master Xingyun's and Buddhadasa's Works

